ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR

(1483-1530)

- **Bobur 1483-yilning 14-fevralida Andijonda tug‘ildi.**
-

- **Otasi temuriyzoda Umarshayx Farg‘ona viloyati hukmdori edi.**

- **Onasi Qutlug‘ Nigorxonim Toshkent hokimi Yunusxonning qizi edi.**

- **Bo‘lajak shoir 12 yoshida ekan, otasi bevaqt halok bo‘lib, *Farg‘ona hokimligi uning zimmasiga tushadi.***

UNUTMANG!

- 15 yoshida bobomeros Samarqandni zabt etadi.

- 16 yoshida bu azim shaharni tashlab chiqishga majbur bo‘ladi.

- Keyin ham 2 marotaba bu shaharni egallashga muvaffaq bo‘ldi.

- 1503-yilda Jayhun (Amu)ni kechib, Xurosonga o‘tdi. Kobul va G‘aznani qo‘lga kiritdi.

- 1526-yilda esa Hindistonni zabt etib, katta saltanat o‘rnatdi.

- **1530-yilning 26-dekabrida Agrada vafot etdi**.
- ***Keyinroq uning xoki, vasiyatiga muvofiq, Kobulga ko‘chiriladi.***

Agra. “Orom bog’i”. Bobur Mirzo ilk marta shu yerga dafn etilgan.

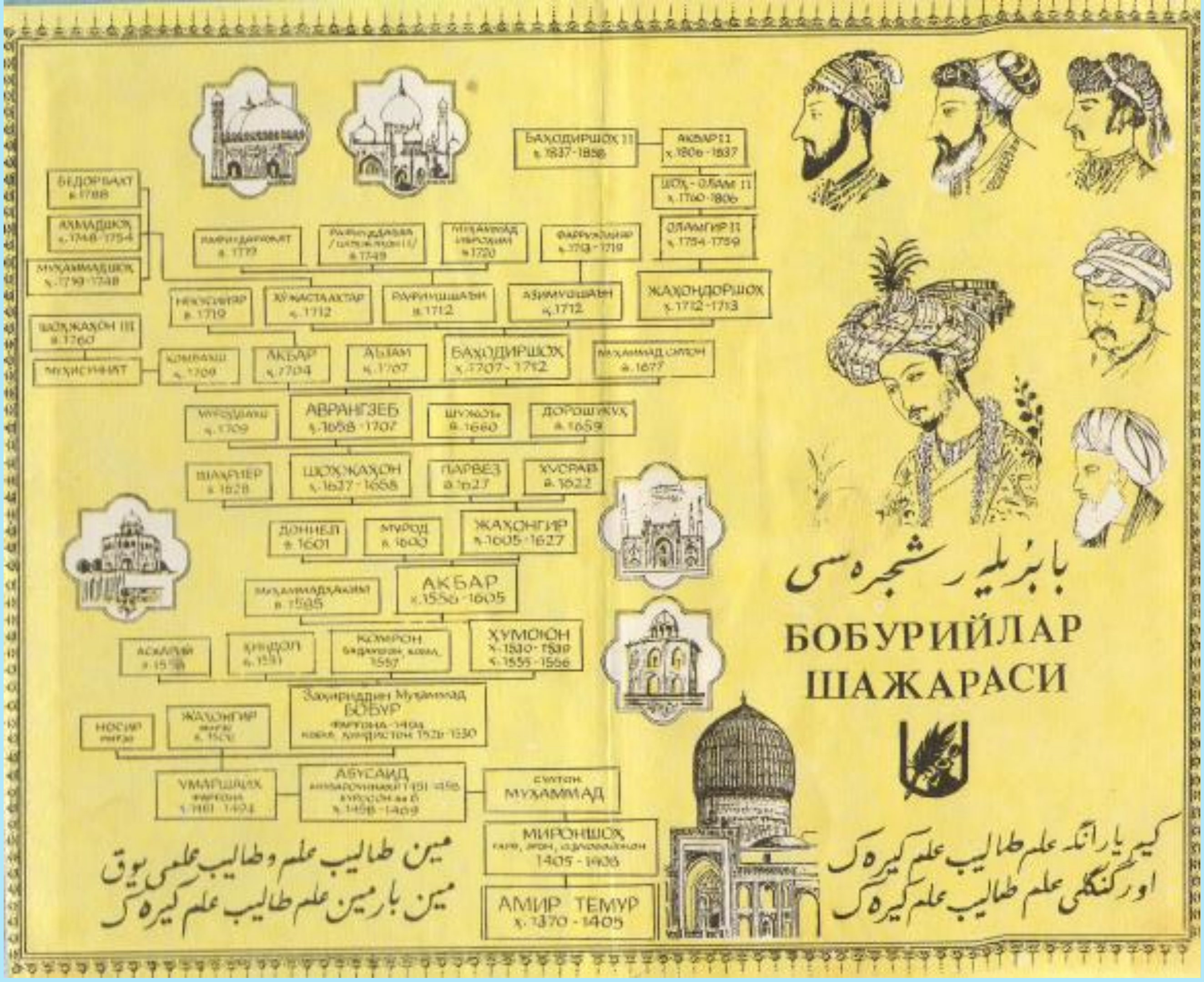

БОБУРИЙЛАР
ШАЖАРАСИ
БАҲОДИРШОҲ II
ҳ.1837-1858
АКБАР II
ҳ.1806-1837
ШОҲ - ОЛАМ II
ҳ.1760-1806
ОЛАМГИР II
ҳ.1754-1759
БЕДОРБАХТ
в.1788
АХМАДШОҲ
ҳ.1748-1754
МУҲАММАДШОҲ
ҳ.1719-1748
ФАРРУХСИЁР
ҳ.1713-1719
ЖАҲОНДОРШОҲ
ҳ.1712-1713
ХУЖАСТААХТАР
ҳ.1712
РАФИУШШАЪН
в.1712
АЪЗИМУШШАЪН
ҳ.1712
ШОҲЖАҲОН III
в.1760
МУҲИСУННАТ
АКБАР
ҳ.1704
АЪЗАМ
ҳ.1707
БАҲОДИРШОҲ
ҳ.1707-1712
АВРАНГЗЕБ
ҳ.1658-1707
ДОРОШИКУҲ
в.1659
ШОҲЖАҲОН
ҳ.1627-1658
ПАРВЕЗ
в.1627
ХУСРАВ
в.1622
ДОНИЕЛ
в.1601
МУРОД
в.1600
ЖАҲОНГИР
ҳ.1605-1627
АКБАР
ҳ.1556-1605
ҲУМОЮН
ҳ.1530-1539
ҳ.1555-1556
КОМРОН
Заҳириддин Муҳаммад
БОБУР
НОСИР
ЖАҲОНГИР
УМАРШАЙХ
АБУСАИД
СУЛТОН
МУҲАММАД
МИРОНШОҲ
1405-1408
АМИР ТЕМУР
ҳ.1370-1405

Dehli. Boburiylar avlodi. Qamarjahon Zebunniso Begim

Bobur avlodlari. Qamarjahon Zebunniso Begimning qizi Pokiza Sulton Begim

Haydarobod. Boburiylar avlodi Ziyovuddin Tusiy.

Haydarobod. Laylo Ummaxoni xonadonida

Andijon.
Bobur uy - muzeyi

Toj mahal haqida nima bilasiz?

BILIB OLING

- **Tojmahal** - Hindistondagi boburiylar sulolasi davriga oid me’moriy yodgorlik. Agra shahri yaqinidagi Jamna daryosi bo‘yida Shoh Jahon suyukli xotini Arjumandga atab qurdirgan.
- 1631-1652-yillarda qurilgan.
- Taxminan 20 ming ishchi qurilish ishlari bilan band bo'lgan;
- 1000 ortiq fillar Agra shahridan 320 km uzoqda joylashgan tosh yo'naladigan yerdan marmarlarni keltirgan.

• Bobur ikki she’riy to‘plam — devon tuzgan.

- Bobur o‘zbek va fors tillarida ijod etgan zullisonayn shoirdir. U ona tilida yozgan she’rlarini to‘plab, 1519-yilda Kobulda, 1528 - 1529- yillarda Hindistonda devonlar tuzgan.
- Bu ikki to‘plam o‘sha joylar nomi bilan «Kobul devoni», «Hind devoni» deb ataladi. Kobul devoni topilgan emas.

- *Saqlanib qolgan she'rlarining soni 400 dan ortiq.*

- Shundan 119 tasi g'azal, 231 tasi ruboiy.
- Shuningdek, shoir devonidan tuyuq, fard, masnaviy, qit'a, muammo kabi janrlar ham joy olgan.

Bilib oling!

- **Ruboiy arabcha so‘z bo‘lib, to‘rtlik degani.**

- **Sharqda keng tarqalgan she’r turi, lirik janr. To‘rt satrdan iborat bo‘ladi. Ko‘pincha 1-, 2-, 4- satrlari qofiyalanib keladi.**

Eslab qoling

Qofiya

- Misra oxiridagi ohangdosh so‘zdir.

Radif

- Misra oxiridagi takrorlanuvchi so‘zdir.

NAMUNA:

- Har kimki vafo qilsa, vafo topqusidur,
- Har kimki, jafo qilsa, jafo topqusidur.
- Yaxshi kishi ko‘rmagay yomonlik hargiz,
- Har kimki, yomon bo‘lsa, jazo topqusidur.

- *Qofiyadosh so‘zlar:* vafo—jafo—jazo: 1-, 2-, 4-satrlar o‘zaro qofiyalanyapti.
- Demak, qofiyalanish tizimi: a-a-b-a.

- *Radif*— topqusidur

RUBOIYLARDAN NAMUNALAR

Quyidagi ruboiylarning ma’nosini sharhlang.

Ko‘ngli tilagan murodig‘a yetsa kishi
Yo barcha murodlarni tark etsa kishi.
Bu ikki ish muyassar bo‘lmasa olamda,
Boshini olib bir sorig‘a ketsa kishi.

Kim bor anga ilm tolibi — ilm kerak.
O‘rgangani ilm tolibi ilm kerak!
Men tolibi ilm-u tolibi ilme yo‘q,
Men bormen ilm tolibi — ilm kerak.

Ko‘pdin berikim yor-u diyorim yo‘qtur,
Bir lahza-u bir nafas qarorim yo‘qtur.
Keldim bu sori o‘z ixtiyorim birla,
Lekin borurimda ixtiyorim yo‘qtur.

Yod etmas emish kishini g‘urbatda kishi,
Shod etmas emish ko‘ngulni mehnatda kishi.
Ko‘nglum bu g‘ariblikda shod o‘lmadi, oh,
G‘urbatda sevinmas emish, albatta, kishi.

Bilimingizni sinang!

- Ruboiy haqida ma’lumot bering.
- «Tole’ yo‘qi jonimg‘a balolig‘ bo‘ldi» ruboiysida nega shoir o‘zini «tole’siz» (baxtsiz) hisoblaydi? Uning nazaridagi baxtli odam kim?
- «Har kimki, vafo qilsa, vafo topqusidur» ruboiysi mazmunidan kelib chiqib, shoirning adolat haqidagi qarashlari to‘g‘risida nima deya olasiz?
- «Beqaydmen-u xarobi siym ermasmen» ruboiysida qanday fikr ilgari surilmoqda? Shoir nima demoqchi?

E'TIBORINGIZDAN XURSANDMIZ!